

Таким чином, реалізація функції внутрішнього аудиту спрямована на досягнення завдань ефективного менеджменту, зокрема таких як отримання максимальної віддачі від мінімального вкладення ресурсів, створення економічної інформації для своєчасного прийняття управлінських рішень, координація дій корпоративного менеджменту, раціональна організація системи внутрішнього контролю та інших напрямів діяльності персоналу підприємства.

Список використаної літератури:

1. Щербаков В.В. Система информационного обеспечения внутреннего контроля в коммерческом банке /В.В. Щербаков / Аудит и финансовый анализ. – 2000. – № 4– С. 18
2. Внутрішній аудит [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rate1.com.ua/ua/ekonomika>
3. Пантелеев В.П., Корінько М.Д. Внутрішній аудит. – Навчальний посібник. – К.: 2006.

Серединська В.М., к.е.н., доцент ТНЕУ

АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В АУДИТІ

Для того, щоб здійснити перевірку, одержати необхідну кількість аудиторських доказів, аудитор повинен виконати певні дії, які в аудиторській практиці називаються процедурами аудиту.

Аудиторські процедури – це відповідний порядок і послідовність дій аудитора на кожній ділянці аудиту для одержання необхідної кількості аудиторських доказів. Вони здійснюються з використанням певних методів, які в сукупності складають методіку аудиту.

В основі аудиторського дослідження лежать:

- всезагальний метод пізнання – діалектика, яка передбачає вивчення факти господарської діяльності у взаємозв'язку та взаємозалежності, в русі, розвитку.
- загальнонаукові методи або методи пізнання об'єктивної дійсності (порівняння, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, вимірювання, абстрагування, експеримент)
- та власні, напрацьовані наукою про господарський контроль (фактична і документальна перевірки, підтвердження, спостереження, обстеження, опитування,
- аналітичні процедури).

Аналітичні процедури в аудиті мають широкий діапазон використання. Можна виділити кілька основних напрямків. Перше за все, аналітичні процедури використовуються при проведенні аудиту фінансової звітності, і ґрунтуються на тому, що між показниками діяльності підприємства існують логічні причинно-наслідкові зв'язки. Зміна одного показника неминує веде до зміни іншого. При появі неочікуваних, незвичайних, не логічних відхилень аудитор повинен з'ясувати причини і ретельно їх вивчити. Така інформація про „незвичайні відхилення” показників, виявленні несподівані співвідношення між статтями звітності за поточний період, неочікувана їх динаміка, дозволить виявити зони можливих навмисних і ненавмисних помилок в обліку і звітності.

За допомогою аналітичних процедур можна оцінити економічну ситуацію в країні, в галузі; динаміку і тенденції розвитку підприємницької діяльності клієнта.

Оцінка ділової активності може бути отримана в результаті порівняння діяльності даного підприємства з підприємствами-партнерами, конкурентами за такими критеріями як імідж підприємства, наявність постійних постачальників, споживачів, позиція на ринку, конкурентоспроможність продукції, наявність продукції, що поставляється на експорт і т.п. Це дозволить аудитору краще зрозуміти бізнес клієнта, виявити сфери потенційного ризику і можливість помилок, скласти ефективну програму перевірки і зекономити час на її проведенні.

Фінансова звітність складається згідно певних принципів, які вказані в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», серед них – принцип неперервності. Розрахунок показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості дозволять аудитору зробити висновок про можливість підприємства залишатися «діючим», а отже підтвердити можливість оцінювання активів і зобов'язань із припущення, що його діяльність триватиме і далі.

Аналітичні процедури активно застосовуються аудитором при наданні супутніх аудиту послуг для науково-обґрунтованих рекомендацій по підвищенню ефективності господарювання. В цьому випадку застосовують методики різних видів економічного аналізу (фінансового, функціонально-вартісного, техніко-економічного, операційного і т.п.)

Аналітичні процедури здійснюють з використанням традиційних, економіко-математичних, статистичних та евристичних методів.

Традиційні методи економічного аналізу передбачають здійснення простого порівняння фактичних показників діяльності клієнта з його:

- Плановими показниками. Така оцінка дає можливість оцінити ефективність системи планування. Як показує практика, підприємства з

добре відпрацьованим процесом бюджетування мають достатньо ефективну систему контролю. Це непрямий доказ відсутності помилок в обліку і звітності.

- З фактичними показниками за ряд минулих років. Таке порівняння передбачає застосування методики горизонтального, вертикального та трендового аналізів і дає можливість виявити характерну динаміку в розвитку підприємства.

Горизонтальний аналіз полягає в побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, в яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами зміни (росту, зниження). Як правило, беруться базові темпи росту за ряд років, суміжних періодів, що дозволяє не тільки вивчити закономірності, тенденції зміни показників, але й прогнозувати їх значення.

Вертикальний аналіз дає змогу оцінити структурну динаміку економічних явищ і процесів, тобто дає можливість визначити питому вагу кожного елемента в загальному підсумку. Це дозволяє виявити і спрогнозувати структурні зміни в складі економічних явищ, проводити міжгосподарські порівняння підприємств. Відносні показники згладжують негативний вплив інфляційних процесів, які спотворюють абсолютні показники і тим самим ускладнюють їх зіставлення в динаміці.

- З економічною моделлю роботи підприємства. За допомогою такого порівняння стає можливим порівняти бажані і реальні показники діяльності підприємства, виявити фактори і основні причини, що викликали цю зміну, підказати клієнту заходи для досягнення бажаних результатів або звести цю різницю до мінімуму.
- З показниками роботи інших підприємств, з середньо галузевим рівнем, Таке порівняння дає можливість оцінити діловий імідж, кредитний рейтинг підприємства, сфери потенційного ризику та можливі помилки.
- З нормативами, іншими показниками. Таке порівняння здійснюється для оцінки їх дотримання, з метою виявлення негативних тенденцій в організації господарської діяльності підприємства. Ріст розміру негативних відхилень, досягнення показниками критичних значень, характеризує наростання кризових явищ, які створюють загрозу банкрутства. Оцінити фінансовий стан можна використовуючи три принципові характеристики: легка фінансова криза; глибока фінансова криза; фінансова катастрофа [2].

Негативні і позитивні відхилення можуть мати затухаючий і прогресуючий характер. Якщо відхилення позитивне і наростаюче, то таку тенденцію в роботі підприємства необхідно підтримати. Якщо відхилення все ще позитивне, але затухаюче, то це свідчить про наростання негативних тенденцій у діяльності підприємства. Така ситуація вимагає розробки кон-

кретних пропозицій і заходів, які б перешкоджали наростанню таких тенденцій і в кінцевому підсумку привели до їх ліквідації. Таку ж оцінку отримують негативні і прогресуючі відхилення. Якщо негативні відхилення мають затухаючий характер, то це є свідченням того, що прийняті раніше заходи з регулювання виробництва досягли мети.

Формалізовані (логіко-математичні, економіко-математичні та статистичні) методи необхідні для побудови кривих росту, розрахунку економічних тенденцій, визначення рівня вірогідності прогнозу та інших цілей.

Орієнтація вітчизняної економіки на ринкові відносини породжує інформаційну невизначеність і підсилює підприємницький ризик суб'єктів господарювання. В таких умовах можливості використання традиційних, економіко-математичних чи статистичних методів економічного аналізу є досить обмеженими. Цілком зрозуміло, що для обґрунтування управлінських рішень, методичний арсенал економічного аналізу повинен бути суттєво доповнений. Таким доповненням повинні стати методи, що ґрунтуються на використанні і узагальненні знань, практичного досвіду, інтуїції експертів, що добре обізнані в певній галузі практичної чи наукової діяльності, а саме економічна евристика.

Евристичні методи, як інструменти систематизації неформальної інформації, повинні сприяти уникненню різних видів невизначеності і давати певне бачення можливих (прийнятних) розв'язків поставленого завдання та їх наслідків. Такі методи набули поширення при виконанні інших завдань із надання впевненості (крім аудиту фінансової звітності), які визначені Аудиторською Палатою України у своєму рішенні ” Про затвердження Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми)” [1], а також при наданні супутніх аудиту послуг.

Методи евристичного пошуку надзвичайно різноманітні. Проведене дослідження, в ході якого було опрацьовано і проаналізовано значну кількість евристичних методів, дало можливість систематизувати і узагальнити характерні особливості евристичних методів, а також виділити сфери їх ефективного використання; запропонувати класифікацію евристичних методів за двома основними класифікаційними ознаками та вказати на необхідність її деталізації;

обґрунтувати доцільність використання матриці більшості чи крокової оцінки для узгодженості думок експертів при вирішенні економічних проблеми; запропонувати загальну схему робіт з використання методів малоупорядкованого пошуку для розробки асортиментної політики підприємства [2].

Список використаної літератури:

1. Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми), затверджений рішенням АПУ від 22.12.2011 № 244/14 [Електронний

ресурс] / Офіційний веб-сайт Аудиторської Палати України. – Режим доступу. <http://apu.com.ua/content.php?lang=ukr&c=page.php&id=2>

2. Серединська В.М. Економічний аналіз : навч. посібник / В.М. Серединська,
3. О.М.Загородна, Р.В.Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 416 с.

Федоронько Н. І., к.е.н., доцент ТНЕУ

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В КОМП'ЮТЕРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сучасний розвиток внутрішнього аудиту передбачає здійснення аудиторських процедур у комп'ютерній системі обробки інформації. Автоматизація внутрішнього аудиту є актуальною проблемою тих підприємств, які створюють службу внутрішнього аудиту. Автоматизація передбачає підвищення якості перевірки шляхом взаємодії комп'ютерних програм внутрішнього аудитора та працівників інших підрозділів підприємства, у тому числі бухгалтерії, оперативного надання точної інформації керівництву, підвищення кваліфікації працівників, економії часу.

Запровадження комп'ютерної техніки і технології вплинуло на ефективність аудиту, особливо внутрішніх перевірок. З'явилася можливість точного розрахунку ліквідності підприємств, довгострокової платоспроможності, оцінки рентабельності активів, капіталу і фондівіддачі. Причому облікові системи, які використовують комп'ютери, сприяють здійсненню аудиторських перевірок із використанням комп'ютерної мережі клієнта. Цей прийом відомий як методика аудиту з використанням комп'ютерів (Computer-Assisted Audit Techniques – CAATs).

Існують дві основних складові CAATs, які використовує внутрішній аудитор:

- * програмне забезпечення аудиту: комп'ютерні програми, що використовуються для перевірки змісту файлів клієнта;

- * контрольні дані: дані, що використовуються аудитором для комп'ютерної обробки з метою перевірки функціонування комп'ютерних програм клієнта.

Аудитор повинен або оволодіти технічними знаннями і навичками роботи на комп'ютері, або одержати практичну допомогу від експертів, необхідну для того, щоб зробити компетентні висновки.

Можна використати аналітичну перевірку як сферу застосування аудиторського програмного забезпечення, коли записи клієнта збираються у файлах комп'ютера.